AD-01 · Bài 1

Năm nhịp của tư duy thiết kế nằm ở đâu trên sáu chặng, và vì sao nó dày ở đầu, mỏng ở cuối

Lớp Gắn tư duy thiết kế vào quy trình phát triển sản phẩm

m.school by MES LAB

Học xong bài này bạn sẽ

- đặt được năm nhịp của tư duy thiết kế lên sáu chặng phát triển sản phẩm bằng một bảng, cho một dự án bạn đang biết.
- Chỉ ra được ở mỗi chặng nhịp nào làm việc chính, nhịp nào chỉ góp phần.
- Phân biệt được lần làm bản mẫu hay lần đem đi thử nào là làm rẻ để học, lần nào là làm kỹ để chốt, rồi nói được mỗi loại thuộc chặng nào.

1 · Gắn vào quy trình nghĩa là mỗi nhịp có một chặng để đứng và một thứ phải để lại

- Gắn tư duy thiết kế vào quy trình phát triển sản phẩm (integrating design thinking into the product development process) là làm sao để mỗi nhịp của cách nghĩ này có một chỗ...
- Năm nhịp ở đây là năm nhịp mà trường thiết kế thuộc Đại học Stanford phổ biến: hiểu người dùng (empathize), đặt lại vấn đề (define), nghĩ ra ý (ideate)...
- Có hai cách hay gặp khiến cách nghĩ này đứng ngoài quy trình.

1 · Gắn vào quy trình nghĩa là mỗi nhịp có một chặng để đứng và một thứ phải để lại (tiếp)

- Cách thứ nhất là chạy nó như một hoạt động riêng.
- Cách thứ hai là ghi nó vào quy trình bằng một câu chung, kiểu mọi chặng đều lấy người dùng làm trung tâm.
- Sách cũ của MES LAB, Cẩm nang phát triển sản phẩm bản 2020, đặt quan hệ này khá rõ.

2 · Đặt năm nhịp lên sáu chặng thì ba nhịp đầu nằm gọn trong ba chặng đầu

- Đặt từng nhịp lên con đường, bạn sẽ thấy một hình dạng rất rõ.
- Nhịp hiểu người dùng làm việc chính ở chặng tìm hiểu người dùng tại chỗ.
- Nhịp đặt lại vấn đề
- Nhịp nghĩ ra ý làm việc chính ở chặng tìm và chọn phương án.
- Nhịp làm bản mẫu và nhịp đem đi thử
- Vậy ba nhịp đầu nằm gọn trong ba chặng đầu.

3 · Mỗi nhịp có thể làm rẻ để học hoặc làm kỹ để chốt, và vì thế hai cuốn sách đặt nhịp làm bản mẫu ở hai chỗ khác nhau

- Nhịp làm bản mẫu và nhịp đem đi thử có hai cách làm rất khác nhau, mà lớp này gọi theo đúng việc nó làm: làm rẻ để học và làm kỹ để chốt.
- Làm rẻ để học nghĩa là làm nhanh, tốn ít tiền, và sai thì vứt đi không tiếc.
- Làm kỹ để chốt nghĩa là làm chậm, tốn nhiều tiền, có hồ sơ, và kết quả của nó được dùng để quyết có bỏ tiền tiếp hay không.

3 · Mỗi nhịp có thể làm rẻ để học hoặc làm kỹ để chốt, và vì thế hai cuốn sách đặt nhịp làm bản mẫu ở hai chỗ khác nhau tiếp

- Hai cách này gỡ một chỗ người đọc hai cuốn sách của MES LAB sẽ thấy lệch nhau.
- Sách thứ nhất đang nói về việc làm rẻ để học, sách thứ hai đang nói về việc làm kỹ để chốt.
- Câu hỏi để biết mình đang làm theo cách nào: bản mẫu này, hay lần thử này, nếu ra kết quả xấu thì vứt đi được không?

4 · Ở ba chặng sau cách nghĩ này mỏng dần, nhưng không biến mất

- Từ chặng làm ra mẫu chạy được trở đi, câu hỏi chính đổi.
- Nhưng cách nghĩ này vẫn còn lại ở ba chỗ, và cả ba đều đáng giữ.
- Chỗ thứ nhất là khi một ràng buộc kỹ thuật buộc phải đổi một chi tiết mà người dùng chạm vào
- Chỗ thứ hai là nhịp đem đi thử ở chặng kiểm chứng
- Chỗ thứ ba là sau khi hàng đã bán
- Đây là quan điểm riêng của chúng tôi, không phải điều cả ngành đã thống nhất: cách nhìn hữu ích nhất là coi cách nghĩ này như một độ dày thay đổi dọc con đường...

Bảng tổng hợp

Bảng tổng hợp năm nhịp trên sáu chặng

Chặng	Nhịp làm việc chính	Làm rẻ để học hay làm kỹ để chốt	Thứ cách nghĩ này phải để lại
Thăm dò	hiểu người dùng, ở mức đủ để biết nỗi khó có thật	rẻ, để học	dấu hiệu ban đầu cho thấy nỗi khó không phải do đội tưởng ra
Tìm hiểu người dùng tại chỗ	hiểu người dùng, rồi đặt lại vấn đề	rẻ, để học	câu vấn đề, mỗi vế dựa trên điều thấy tận nơi
Tìm và chọn phương án	nghĩ ra ý, làm bản mẫu, đem đi thử	rẻ, để học	các hướng đã thử và lý do chọn, lý do loại

Bảng tổng hợp

Bảng tổng hợp năm nhịp trên sáu chặng tiếp

Chặng	Nhịp làm việc chính	Làm rẻ để học hay làm kỹ để chốt	Thứ cách nghĩ này phải để lại
Làm ra mẫu chạy được	đặt lại vấn đề, dùng như phép kiểm khi buộc phải đổi chi tiết người dùng chạm vào	kỹ, để chốt ở bản mẫu	ghi chép mỗi lần đổi có soi lại câu vấn đề
Kiểm chứng	đem đi thử với người dùng thật	kỹ, để chốt	kết quả thử, gồm cả việc người dùng có chịu trả tiền không
Đưa ra thị trường và đóng dự án	hiểu người dùng của dự án sau	rẻ, để học	ghi chép phàn nàn và cách dùng thật

Phần giá trị nhất của bài

Chỗ người ta hay làm sai

- **Coi năm nhịp là năm chặng mới chèn vào quy trình**
  Cách tránh là đặt nhịp vào bên trong các chặng đã có, như bảng tổng hợp ở trên.
- **Gói cả cách nghĩ vào một chặng ở đầu rồi coi như xong**
  Cách tránh là giữ ba chỗ ở mục 4, nhất là phép soi lại câu vấn đề mỗi khi đổi một chi tiết người dùng chạm vào.
- **Thấy chữ làm bản mẫu ở hai chặng rồi tưởng là trùng việc**
  Cách tránh là ghi rõ trong kế hoạch từng lần làm bản mẫu là làm rẻ để học hay làm kỹ để chốt, và hỏi câu vứt đi được không ở mục 3.

Ví dụ để khái niệm sáng ra

Ví dụ minh hoạ

- <!-- ẢNH AD-01-bai-01-3.webp | Tranh vẽ: trên bàn xưởng, một người thử gấp khay bằng bìa cứng dán băng dính vào ngăn kéo; thùng rác bên cạnh có mấy bản bìa đã vo lại...
- Ví dụ dưới đây là ca thật, có trên trang lịch sử của quỹ mang tên người sáng lập hãng Dyson, bạn tra lại được.
- Cuối những năm bảy mươi của thế kỉ hai mươi, James Dyson thấy chiếc máy hút bụi có túi của mình hút yếu dần.

Bài tập tự chấm

Thử nhìn lại việc của mình

- [ ] Chọn một dự án sản phẩm mà công ty bạn đang làm hoặc vừa làm xong.
- [ ] Kẻ lại bảng tổng hợp của bài, giữ nguyên cột chặng, rồi điền ba cột còn lại theo đúng những gì đã diễn ra trong dự án đó, không theo những gì nên diễn ra.
- [ ] Ở cột nhịp, ghi nhịp nào thật sự đã làm.
- [ ] Ở cột thứ ba, ghi làm rẻ để học hay làm kỹ để chốt.
- [ ] Ở cột thứ để lại, ghi tên tệp hoặc tên người đang giữ thứ đó.

Cách tự chấm và lời giải mẫu nằm trong bài trên trang web.

m.school

Đọc trọn bài và làm bài tập tại

mschool.meslab.org/lop/AD-01/bai-01.html

m.school by MES LAB · học không mất phí, không cần đăng nhập